

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Oulun kaupunki

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Claes Krüger

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Kirsti Ylitalo-Katajisto	Hyvinvointijohtaja, apulaiskaupunginjohtaja	044 703 4007	kirsti.ylitalo-katajisto@ouka.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

Vastaajien määrä: 1

01.02.2016

5. Toimielimen nimi

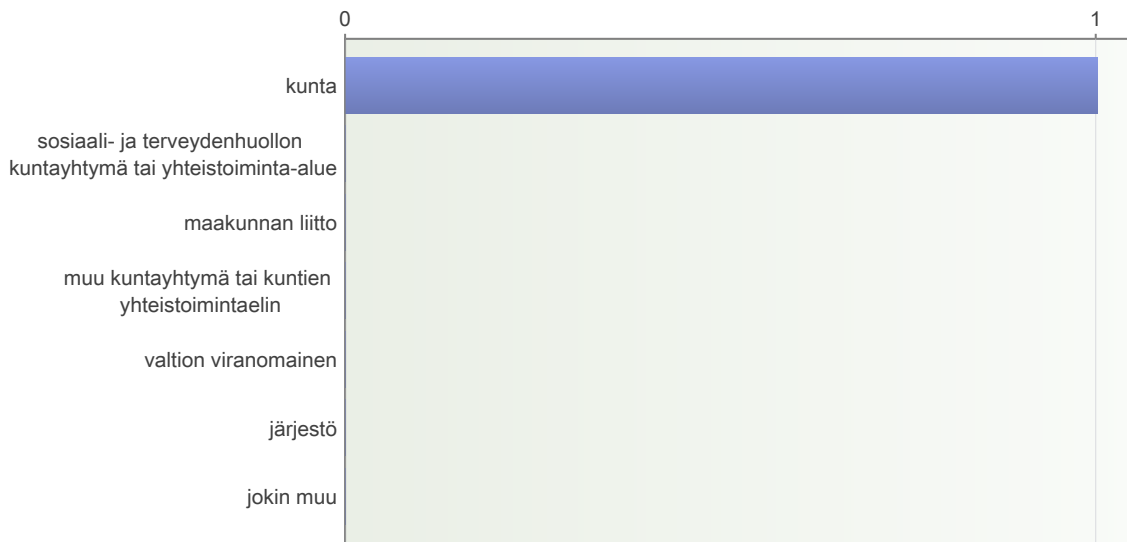
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Oulun kaupunginvaltuusto

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Vastaajien määrä: 1

	Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa
005 Alajärvi	0
020 Akaa	0
005 Alajärvi	0
009 Alavieska	0
010 Alavus	0
016 Asikkala	0
018 Askola	0
019 Aura	0
035 Brändö	0
043 Eckerö	0
046 Enonkoski	0
047 Enontekiö	0
049 Espoo	0
050 Eura	0
051 Eurajoki	0
052 Evijärvi	0
060 Finström	0
061 Forssa	0
062 Föglö	0
065 Geta	0
069 Haapajärvi	0
071 Haapavesi	0
072 Hailuoto	0
074 Halsua	0
075 Hamina	0
076 Hammarland	0
077 Hankasalmi	0
078 Hanko	0
079 Harjavalta	0
081 Hartola	0
082 Hattula	0
086 Hausjärvi	0
111 Heinola	0
090 Heinävesi	0
091 Helsinki	0
097 Hirvensalmi	0
098 Hollola	0
099 Honkajoki	0
102 Huittinen	0
103 Humppila	0
105 Hyrynsalmi	0
106 Hyvinkää	0
283 Hämeenkoski	0
108 Hämeenkyrö	0
109 Hämeenlinna	0
109 Hämeenlinna	0
139 Ii	0

140 Iisalmi	0
142 Iitti	0
143 Ikaalinen	0
145 Ilmajoki	0
146 Iloanta	0
153 Imatra	0
148 Inari	0
149 Inkoo	0
151 Isojoki	0
152 Isokyrö	0
164 Jalasjärvi	0
165 Janakkala	0
167 Joensuu	0
169 Jokioinen	0
170 Jomala	0
171 Joroinen	0
172 Joutsa	0
174 Juankoski	0
176 Juuka	0
177 Juupajoki	0
178 Juva	0
179 Jyväskylä	0
181 Jämijärvi	0
182 Jämsä	0
186 Järvenpää	0
202 Kaarina	0
204 Kaavi	0
205 Kajaani	0
208 Kalajoki	0
211 Kangasala	0
213 Kangasniemi	0
214 Kankaanpää	0
216 Kannonkoski	0
217 Kannus	0
218 Karijoki	0
224 Karkkila	0
226 Karstula	0
230 Karvia	0
231 Kaskinen	0
232 Kauhajoki	0
233 Kauhava	0
235 Kauniainen	0
236 Kaustinen	0
239 Keitele	0
240 Kemi	0
320 Kemijärvi	0
241 Keminmaa	0
322 Kemiönsaari	0
244 Kempele	0
245 Kerava	0
249 Keuruu	0

250 Kihniö	0
256 Kinnula	0
257 Kirkkonummi	0
260 Kitee	0
261 Kittilä	0
263 Kiuruvesi	0
265 Kivijärvi	0
272 Kokkola	0
271 Kokemäki	0
272 Kokkola	0
273 Kolari	0
275 Konnevesi	0
276 Kontiolahti	0
280 Korsnäs	0
284 Koski TI	0
285 Kotka	0
286 Kouvola	0
286 Kouvola	0
287 Kristiinankaupunki	0
288 Kruunupyy	0
290 Kuhmo	0
291 Kuhmoinen	0
295 Kumlinge	0
297 Kuopio	0
300 Kuortane	0
301 Kurikka	0
301 Kurikka	0
304 Kustavi	0
305 Kuusamo	0
312 Kyyjärvi	0
316 Kärkölä	0
317 Kärsämäki	0
318 Kökar	0
319 Köyliö	0
398 Lahti	0
399 Laihia	0
400 Laitila	0
407 Lapinjärvi	0
402 Lapinlahti	0
403 Lappajärvi	0
405 Lappeenranta	0
408 Lapua	0
410 Laukaa	0
416 Lemi	0
417 Lemland	0
418 Lempäälä	0
420 Leppävirta	0
421 Lestijärvi	0
422 Lieksa	0
423 Lieto	0
425 Liminka	0

426 Liperi	0
444 Lohja	0
430 Loimaa	0
430 Loimaa	0
433 Loppi	0
434 Loviisa	0
435 Luhanka	0
436 Lumijoki	0
438 Lumparland	0
440 Luoto	0
441 Luumäki	0
442 Luvia	0
475 Maalahti	0
444 Lohja	0
478 Maarianhamina	0
480 Marttila	0
481 Masku	0
483 Merijärvi	0
484 Merikarvia	0
489 Miehikkälä	0
481 Masku	0
491 Mikkeli	0
494 Muhos	0
495 Multia	0
498 Muonio	0
499 Mustasaari	0
500 Muurame	0
503 Mynämäki	0
504 Myrskylä	0
505 Mäntsälä	0
508 Mänttä-Vilppula	0
507 Mäntyharju	0
529 Naantali	0
531 Nakkila	0
532 Nastola	0
508 Mänttä-Vilppula	0
529 Naantali	0
535 Nivala	0
536 Nokia	0
538 Nousiainen	0
541 Nurmes	0
543 Nurmijärvi	0
545 Närpiö	0
560 Orimattila	0
561 Oripää	0
562 Orivesi	0
563 Oulainen	0
564 Oulu	1
309 Outokumpu	0
576 Padasjoki	0
577 Paimio	0

564 Oulu	0
578 Paltamo	0
445 Parainen	0
580 Parikkala	0
581 Parkano	0
599 Pedersören kunta	0
583 Pelkosenniemi	0
854 Pello	0
584 Perho	0
588 Pertunmaa	0
592 Petäjavesi	0
593 Pieksämäki	0
595 Pielavesi	0
598 Pietarsaari	0
601 Pihtipudas	0
604 Pirkkala	0
607 Polvijärvi	0
608 Pomarkku	0
609 Pori	0
611 Pornainen	0
638 Porvoo	0
614 Posio	0
615 Pudasjärvi	0
616 Pukkila	0
619 Punkalaidun	0
620 Puolanka	0
623 Puumala	0
624 Pyhtää	0
625 Pyhäjoki	0
626 Pyhäjärvi	0
630 Pyhäntä	0
631 Pyhäranta	0
635 Pälkäne	0
636 Pöytyä	0
636 Pöytyä	0
678 Raabe	0
710 Raasepori	0
680 Raisio	0
681 Rantasalmi	0
683 Ranua	0
684 Rauma	0
684 Rauma	0
686 Rautalampi	0
687 Rautavaara	0
689 Rautjärvi	0
691 Reisjärvi	0
694 Riihimäki	0
697 Ristijärvi	0
698 Rovaniemi	0
700 Ruokolahti	0
702 Ruovesi	0

704 Rusko	0
704 Rusko	0
707 Rääkkylä	0
729 Saarijärvi	0
732 Salla	0
734 Salo	0
736 Saltvik	0
790 Sastamala	0
738 Sauvo	0
739 Savitaipale	0
740 Savonlinna	0
740 Savonlinna	0
742 Savukoski	0
743 Seinäjoki	0
743 Seinäjoki	0
746 Sievi	0
747 Siikainen	0
748 Siikajoki	0
791 Siikalatva	0
749 Siilinjärvi	0
751 Simo	0
753 Sipoo	0
755 Siuntio	0
758 Sodankylä	0
759 Soini	0
761 Somero	0
762 Sonkajärvi	0
765 Sotkamo	0
766 Sottunga	0
768 Sulkava	0
771 Sund	0
777 Suomussalmi	0
778 Suonenjoki	0
781 Sysmä	0
783 Säkyliä	0
831 Taipalsaari	0
832 Taivalkoski	0
833 Taivassalo	0
834 Tammela	0
837 Tampere	0
844 Tervo	0
845 Tervola	0
846 Teuva	0
848 Tohmajärvi	0
849 Toholampi	0
850 Toivakka	0
851 Tornio	0
853 Turku	0
857 Tuusniemi	0
858 Tuusula	0
859 Tyrnävä	0

886 Ulvila	0
887 Urjala	0
889 Utajärvi	0
890 Utsjoki	0
892 Uurainen	0
893 Uusikaarlepyy	0
895 Uusikaupunki	0
785 Vaala	0
905 Vaasa	0
908 Valkeakoski	0
911 Valtimo	0
092 Vantaa	0
915 Varkaus	0
918 Vehmaa	0
921 Vesanto	0
922 Vesilahti	0
924 Veteli	0
925 Vieremä	0
927 Vihti	0
931 Viitasaari	0
934 Vimpeli	0
935 Virolahti	0
936 Virrat	0
941 Vårdö	0
946 Vöyri	0
976 Ylitornio	0
977 Ylivieska	0
980 Ylöjärvi	0
981 Ypäjä	0
989 Ähtäri	0
992 Äänekoski	0

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Pohjois-Pohjanmaa on erittäin laaja ja väestöpohjaltaan riittävä järjestämään sosiaali- ja terveystalvet ja niihin läheisesti liittyvät talvet. Aluejako tulee määritellä siten, että itsehallintoalueiden ja sote -järjestämialueiden lukumäärä on sama.

Pohjois-Pohjanmaa on maantieteellisenä alueen hyvin laaja ja väestöltään hyvin heterogeeninen, mikä vaikuttaa erityisesti talveluiden järjestämiseen ja niiden rahoittamiseen. Väestörakenteeltaan ikääntyvien ja korkean sairastavuuden kunnissa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat korkeat ja vastaavasti verotulojen kertymä on pääsääntöisesti alhainen.

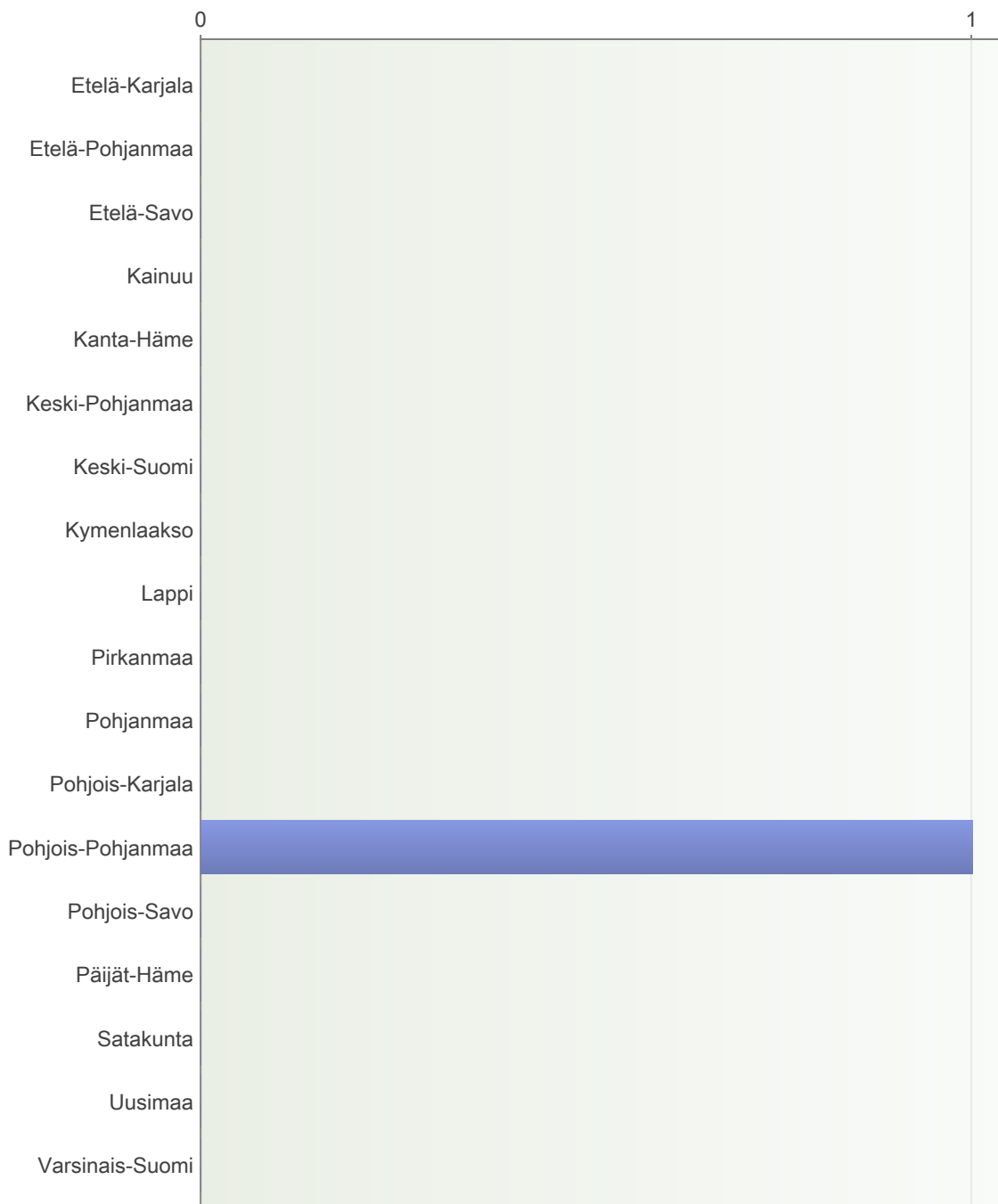
Mikäli päädytään maakuntajaon mukaisiin itsehallintoalueisiin, on Oulun kaupungin edellytyksenä aluejaon hyväksymiselle, että rahoitus tapahtuu valtiollisen veron kautta ja valtakunnallisesti tasattuna. Itsehallintoalueen verotusoikeuden suurimmat ongelmat ovat itsehallintoalueiden väliset ja sisäiset erot niin kustannuksissa kuin verokertymissäkin. Pohjois-Pohjanmaan tarvevakioidut sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset (€/as) ovat alhaisimmat ja siten säästöpotentiaali on vähäisin. Tämä yhdessä alenevien valtionosuuksien kanssa johtaisi alueellisen verorahoituksen osuuden kasvamiseen, joka käytännössä kohdentaisi itsehallintoalueen kasvavan rahoitusvastuun Oulun seudun verovelvollisiin.

Maakuntien suuret keskuskaupungit ja niitä ympäröivät kaupunkiseudut poikkeavat väestöpohjaltaan, yhdyskuntarakenteeltaan ja monilla muilla tavoin olennaisesti muusta alueesta. Tämän lisäksi Oulun kaupungin rooli maakunnan veturina poikkeaa oleellisesti muista maakuntien keskuskaupungeista. Pohjois-Pohjanmaa on pinta-alaltaan laajempi kuin kuusi eteläistä maakuntaa yhteensä, mutta väestöä maakunnassa on vain kuudesosa ja väestön sairastavuus on korkea.

Elinvoimaisuuden kannalta on olennaista, että kunnat vastaavat yhteistyössä muun muassa elinkeinojen edistämiseen ja työllisyyteen, toisen asteen koulutukseen, maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvistä tehtävistä. Suurten kaupunkien kilpailukyvyyn turvaaminen on myös kansallisen edun mukaista.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Vastaajien määrä: 1

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Oulu on Pohjois-Pohjanmaan maakunnan keskus maantieteellisesti ja toiminnallisesti. Keskeiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut mm. erikoissairaanhoido (OYS) ja väestö keskittyvät Ouluun ja Oulun alueelle. Näin ollen Oulu on luontevasti Pohjois-Pohjanmaan itsehallintoalueen keskus.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen linjauksen (7.11.2015) mukaisesti jokainen itsehallintoalue toimii sosiaali- ja terveystalveluiden järjestäjänä. Lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen tulee sopia vaativimpien palvelujen järjestämisestä toisen itsehallintoalueen kanssa. Linjaus on tarpeeton, koska jatkossa yliopistollisia sairaaloita on viisi ja laajan ympärivuorokautisen päivystyksen yksiköitä on 12. Sosiaalipalveluissa ei ole sellaisia vaativia palveluita, joita ei voitaisi itsehallintoalueella yksin järjestää. Käytännössä kaikki itsehallintoalueet (13), joissa ei ole yliopistollista sairaalaa tulevat sopimaan vaativimpien palvelujen yhteistyöstä ja myös itsehallintoalueet, joissa on yliopistosairaala, yliopistosairaaloitten välisestä työnjaosta. Luontevin tapa sopia yhteistyöstä ja työnjaosta on järjestämisspätös kaikkien itsehallintoalueitten osalta. Näin ollen, mikäli itsehallintoalueita on 18, erillinen kolmen itsehallintoalueen lakiin määritelty sopiminen ei ole tarpeellista.

Hallituksen linjausten mukaan valtion ohjausta vahvennetaan määrä-vuosittaisen valtioneuvoston järjestämisspätöksen turvin. Itsehallintoalueitten valtuustolla pitää olla todellinen päätöksentekomahdollisuus alueensa sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen ja tuottamisen suhteen. Valtion ohjauksen tarve korostuu kuntalaisten yhdenvertaisuuden varmistamisessa. Uudistuksessa tulee huomioida, ettei valtion ohjaus ole liian vahva ja rajoita siten valtuustojen todellista päätösvaltaa.

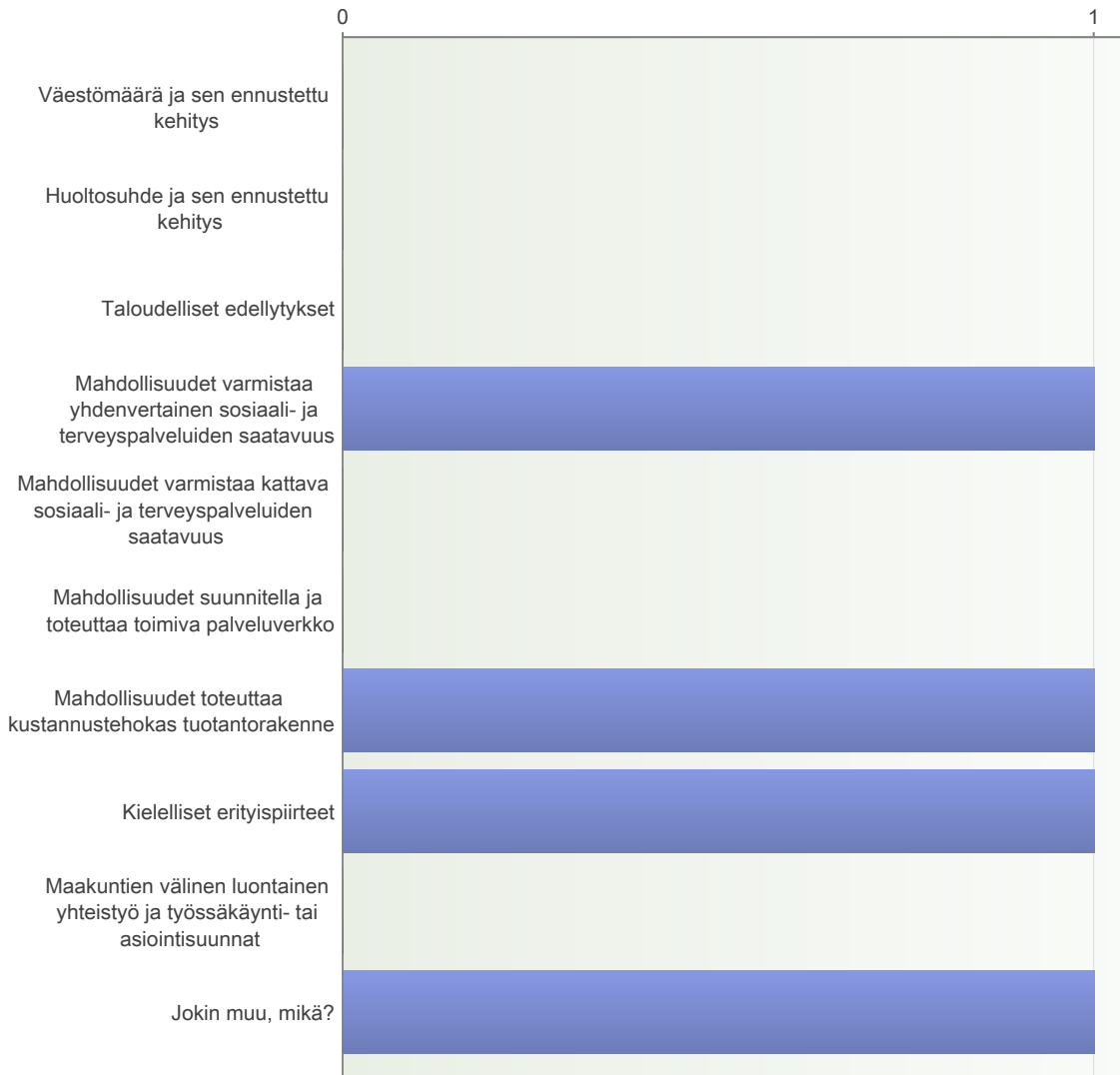
Itsehallintoalueitten sopimiseen perustuva yhteistyön malli ei saa johtaa itsehallintoalueitten välillä lailla säädettävien pakollisten yhteisten toimielimien perustamiseen. Pohjois-Pohjanmaan näkökulmasta tarvitaan jatkossakin selkeä ketterä sopimisen malli nykyisellä ERVA alueella (Lappi, Kainuu, Keski-Pohjanmaa). Pohjois-Pohjanmaan itsehallintoalueen, jolla on yliopistollinen sairaala (nyk. OYS), on jatkossa sovittava samalla tavalla kaikkien em. itsehallintoalueitten kanssa vaativimpien palveluiden tuottamisesta – ei siis pelkästään esimerkiksi Kainuun ja Keski-Pohjanmaan kanssa.

Yliopistollisen sairaalan ylläpito tulee olemaan itsehallintoalueen tehtävänä ja järjestämisspätöksessä määritellään mm. nykyisten erva - alueitten yhteistyötehtävät. On selvää että koko Pohjois-Suomessa tukeudutaan Oulun yliopistolliseen sairaalaan vaativassa erikoissairaanhoidossa. Tämä on pitkien etäisyyksien pohjoisessa myös teknologinen ja rahoituksellinen haaste. Vastaavasti Oulun yliopistollisen sairaalan yhteistyön osalta yhteistyö erityisesti muiden yliopistosairaaloitten kanssa on erityisen tärkeää. Näihin yhteistyövastuisiin yliopistosairaaloitten välillä on saatava selkeät linjaukset järjestämisspätöksessä.

Itsehallintoalueille, jotka vastaavat yliopistollisista sairaaloista tulee kohdentaa tutkimukseen ja koulutukseen erilliset ja riittävät resurssit valtion toimesta. Itsehallintoalueille tulee integroida kehittämistehtävän tueksi nykyisten perusterveydenhuollon yksiköitten ja sosiaalialan osaamiskeskusten toiminta. Tutkimuksen, koulutuksen ja myös kehittämisen koordinaatiota tarvitaan itsehallintoalueitten välillä. Luontevin yhteinen koordinaatiovastuu olisi sillä itsehallintoalueella, jossa sijaitsee yliopistosairaala (vrt. erva-alue). Yliopistotasoinen terveyden tutkimuksen rahoitus pitäisi kohdistua jatkossa myös sosiaalihuollon tutkimukseen, mutta sen ei pitäisi kaventaa terveydenhuollon tutkimusrahoitusta.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: Jokin muu, mikä?

- Väestön ikärakenne ja sen ennustettu kehitys

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä.

Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Vastaajien määrä: 1

- Käytännössä kaikki itsehallintoalueet (13), joissa ei ole yliopistollista sairaalaa tulevat sopimaan vaativimpien palvelujen yhteistyöstä ja myös itsehallintoalueet, joissa on yliopistosairaala, yliopistosairaaloiden välisestä työnjaosta. Luontevin tapa sopia yhteistyöstä ja työnjaosta on järjestämisspätös kaikkien itsehallintoalueiden osalta. Näin ollen, mikäli itsehallintoalueita on 18, erillinen kolmen itsehallintoalueen lakiin määritelty sopiminen ei ole tarpeellista.

Hallituksen linjausten mukaan valtion ohjausta vahvennetaan määrä-vuosittaisen valtioneuvoston järjestämisspätöksen turvin. Itsehallintoalueiden valtuustolla pitää olla todellinen päätöksentekomahdollisuus alueensa sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen ja tuottamisen suhteen. Valtion ohjauksen tarve korostuu kuntalaisten yhdenvertaisuuden varmistamisessa. Uudistuksessa tulee huomioida, ettei valtion ohjaus ole liian vahva ja rajoita siten valtuustojen todellista päätösvaltaa.

Itsehallintoalueiden sopimiseen perustuva yhteistyön malli ei saa johtaa itsehallintoalueiden välillä lailla säädettävien pakollisten yhteisten toimielimien perustamiseen. Pohjois-Pohjanmaan näkökulmasta tarvitaan jatkossakin selkeä ketterä sopimisen malli nykyisellä ERVA alueella (Lappi, Kainuu, Keski-Pohjanmaa). Pohjois-Pohjanmaan itsehallintoalueen, jolla on yliopistollinen sairaala (nyk. OYS), on jatkossa sovittava samalla tavalla kaikkien em. itsehallintoalueiden kanssa vaativimpien palveluiden tuottamisesta – ei siis pelkästään esimerkiksi Kainuun ja Keski-Pohjanmaan kanssa.

Yliopistollisen sairaalan ylläpito tulee olemaan itsehallintoalueen tehtävänä ja järjestämisspätöksessä määritellään mm. nykyisten erva - alueiden yhteistyötehtävät. On selvää että koko Pohjois-Suomessa tukeudutaan Oulun yliopistolliseen sairaalaan vaativassa erikoissairaanhoidossa. Tämä on pitkien etäisyyksien pohjoisessa myös teknologinen ja rahoituksellinen haaste. Vastaavasti Oulun yliopistollisen sairaalan yhteistyön osalta yhteistyö erityisesti muiden yliopistosairaaloiden kanssa on erityisen tärkeää. Näihin yhteistyövastuisiin yliopistosairaaloiden välillä on saatava selkeät linjaukset järjestämisspätöksessä.

Itsehallintoalueille, jotka vastaavat yliopistollisista sairaaloista tulee kohdentaa tutkimukseen ja koulutukseen erilliset ja riittävät resurssit valtion toimesta. Itsehallintoalueille tulee integroida kehittämistehtävän tueksi nykyisten perusterveydenhuollon yksiköiden ja sosiaalialan osaamiskeskusten toiminta. Tutkimuksen, koulutuksen ja myös kehittämisen koordinaatiota tarvitaan itsehallintoalueiden välillä. Luontevin yhteinen koordinaatiovastuu olisi sillä itsehallintoalueella, jossa sijaitsee yliopistosairaala (vrt. erva-alue).

Yliopistotasoinen terveyden tutkimuksen rahoitus pitäisi kohdistua jatkossa myös sosiaalihuollon tutkimukseen, mutta sen ei pitäisi kaventaa terveydenhuollon tutkimusrahoitusta.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Vastaajien määrä: 1

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Tämän todennäköisyys on näkemyksemme mukaan olematon (vrt. kysymys 4.).

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

-

Itsehallintoalueen tehtäviä ei tule alkuvaiheessa kasvattaa liikaa, koska tehtäväkokonaisuus on pelkästään sosiaali- ja terveystalouden osalta erittäin laaja. Itsehallintoalueiden tehtävissä tuleekin keskittyä valtion, maakuntaliittojen ja erityisesti sosiaali- ja terveystalouden sekä niihin kiinteästi liittyviin tehtäviin (mm. pelastustoimi ja ensihoito). Näiden tehtävien järkipäristäminen pitää olla uudistusten lähtökohdalla. Myöhemmin tulevaisuudessa voidaan edelleen arvioida itsehallintoalueiden ja kuntien tehtävien järjestämisvastuuta.

Seuraavassa on arvioitu hallituksen linjauksessa esiintyviä palveluita sekä kuntien ja itsehallintoalueiden rajapinnassa että julkisessa keskustelussa esille tulleiden tehtävien järjestämistä.

Palo- ja pelastustoimi ensihoidon tehtävien on luontevaa järjestää itsehallintoalueilla. Palo- ja pelastustoimen palveluiden järjestämisessä tulee pitää Pohjois-Pohjanmaan kokoisella alueella eikä perustaa laajempia palvelualueita. Mikäli palveluita pitää järjestää laajemmalla alueella, niin se pitää tapahtua sopimusperusteisesti.

Ympäristöterveydenhuollon siirtyminen vaikuttaa erityisesti seudullisesti järjestettyyn kokonaisuuteen, johon kuuluu Oulun seudulla myös ympäristösuojelu. Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun sekä laboratoriotoimintojen tehtävät on järkevää elinvoiman näkökulmasta järjestää edelleenkin yhteistyössä kuntien toimissa. Kokonaisuutena kyseisillä toimialoilla on merkittävä rooli kunnan ja kaupunkiseudun maankäytössä, kestävän yhdyskuntarakenteen ja terveellisen elinympäristön turvaamisessa sekä ilmastonmuutokseen vastaamisessa, jonka vuoksi näitä ei ole järkevää siirtää itsehallintoalueille.

Työllisyyden hoidon nykyinen toimintamalli, jossa kunnat kantavat vastuun, mutta eivät voi vaikuttaa asioiden hoitoon kun resurssit ja järjestelmät eivät ole käytössä, tarvitsee muutosta. Muutoinkin resurssit ohjautuvat liikaan "hallintoihin", esimerkkinä kuntien työmarkkinatuen maksusuudet KELA:lle. Tässä tarvitaan tiivistä yhteyttä kuntien elinvoiman edistämiseen.

Työllisyydenhoidon kokonaisvastuu tulisi olla kunnilla, mutta koska vaikeimmin työllistyvien osalta tarvittavissa toimenpiteissä on kyse enemmän sosiaalisesta kuntoutuksesta, tulisi vastuun näiltä osin olla itsehallintoalueilla. Lainsäädännöllä tulisi mahdollistaa se, että samaa lakia voidaan soveltaa joustavasti ja asiakaslähtöisesti sekä kunnan että itsehallinnon antaessa palveluita. Esimerkiksi kuntouttavaa työtoimintaa ei pitäisi rajata lainsäädännöllisesti ainoastaan itsehallintoalueen sosiaalipalveluna annettavaksi palveluksi, vaan myös kunnan aktivointitoimenpiteeksi.

Erityisesti nuorille tehtävien aktivointisuunnitelmien laatimisen osalta vastuu kuuluu kunnille, kuten myös laajasti elinvoimaan liittyvät toimenpiteet, joilla työttömät saadaan työllistettyä uudelleen.

Lasten ja nuorten palveluissa rajapintaa palveluiden järjestämisen vastuissa tulee erityisesti oppilashuollon sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon välille. Oppilashuollon tehtävien tulisi olla jatkossakin osana peruskunnan järjestämistä, mutta niiden käytännön järjestämisestä pitäisi kunnilla olla mahdollisuus joustavasti sopia kuntien välisenä yhteistyönä tai itsehallintoalueen kanssa. Näin taataan myös pienille kunnille mahdollisuus palveluiden järjestämiseen.

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto sekä neuvolatoiminta ovat luonteeltaan ennalta ehkäisevää työtä, jota kuitenkin säädellään sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön kautta. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon sekä neuvolatoiminta on perusteltua pitää osana itsehallintoalueille siirtyvää sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuutta. Muiden ennalta ehkäisevien varhaisen tuen palveluiden (mm. vanhemmuus ja arjen tuki) järjestämistä tulisi arvioida muutettavaksi osaksi kuntien tehtäviä ja tehdä tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Erilaisten hyvinvointia tukevien järjestöjen avustaminen kokonaisuudessaan olisi perusteltua jättää jatkossa peruskuntien tehtäviksi.

Rakennusvalvonta on jatkossakin oltava kuntien tai kuntien yhteistyössä järjestettävä, koska niillä on selkeä yhteistyö kuntien kaavoitukseen, maankäyttöön ja rakennettuun ympäristöön. Tätä vastuuta ei voida siirtää itsehallintoalueelle.

Joukkoliikenne on säilytettävä kuntien yhteistyötehtävänä, koska sillä selkeä yhteys kuntien palveluverkkoon, työssäkäyntiin ja arjen toimivuuteen. Palveluliikenteen (SHL ja VPL – kuljetukset) ja matkojenyhdistelyn osalta tehtävät tulevat jatkossa olemaan itsehallintoalueen tehtäviä. Palveluliikenteenkuljetuksien rajapinta koulukuljetuksiin ja joukkoliikenteeseen on käytävä lävitse itsehallintoalueita valmisteltaessa.

Kotouttaminen liittyy kiinteästi peruskuntien tehtäviin. Keskeisiä hyvän kotoutumisen kannalta ovat sivistys- ja kulttuuripalvelut, työllisyys ja asumisen järjestäminen. Sosiaali- ja terveystalouden palvelut taataan myös maahanmuuttajataustaiselle väestölle osana itsehallintoalueen palveluita.

Osa pakolaisena tai turvapaikkaprosessin kautta kuntaan tulleista on henkilöitä, joille kohdentuu erittäin suuria sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Kunnille valtion taholta maksettavien kotoutumiseen liittyvien korvausten maksu itsehallintoalueiden ja kuntien välillä tulee selkeyttää osana uudistusta koskien laskennallisia korvauksia ja erityiskorvattavuuksia.

Itsehallintoalueiden ja tulevaisuuden kunnan rahoituksesta päätettäessä tulee huomioida myös, että Oulun kaupunki tuottaa koko maakuntaa kattavia kulttuuripalveluita kuten mm. teatterin ja sinfonian. Lisäksi maakunta-kirjasto ja museot toimivat nykyisellään Oulun kaupungin konsernissa saaden kuitenkin valtion rahoitusta. Näiden toimintojen rahoitus pitää huomioida valtionosuusudistuksessa.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen linjauksessa (7.11.2015) ei ole tarkemmin määritelty, mitä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnan tehtävänä tarkoittaa. Kuntien ja itsehallintoalueiden välille tulee hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä useita rajapintapalveluita (työllisyys, liikenne, kotouttaminen, asuminen, osallisuus, liikunta- ja ravintoneuvonta jne.). Erityisesti lasten ja perheiden palvelut, ikäihmisten hyvinvointi ja paljon erilaisia palveluita tarvitsevien kohdalla korostuu kunnan muiden toimialojen kanssa tehtävä horisontaalinen yhteistyö ja konkreettiset toimenpiteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteiden tulee olla yhtenäisiä itsehallintoalueiden ja kuntien strategioiden sekä hyvinvointiohjelmien kanssa ja niiden toteutumista tulee arvioida osana kunnan ja itsehallintoalueen johtamista.

Poikkihallinnollinen yhteistyö itsehallintoalueen, kuntiin jäävien toimialojen sekä kansalaisjärjestöjen ja elinkeinoelämän välillä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta jatkossa avainasemassa. Yhteistyö on systematisoitava alusta lähtien siten, että alueille luodaan toimivat yhteistyörakenteet, jotka mahdollistavat yhteistyön eri hallinnon alojen välillä ja elämänkaariajattelun sekä paikallisen osallisuuden ja yhteisöllisyyden toteutumisen.

Viime vuosina on eri puolille maata perustettu liikuntaneuvonnan palveluketjuja vähentämään terveydenhuollon kustannuksia elintapasairaiden osalta. Niissä pääsääntöisesti perusterveydenhuollosta (myös työterveyshuollosta, diabetes-poliklinikalta tai vastaavalta) tulee lähete joko kunnan liikuntatoimen tai esim. järjestöjen toteuttamaan liikuntaneuvontaan. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon siirtyessä itsehallintoalueille tulee myös jatkossa elintapasairauksien (mm. ravitsemus ja päihteet) hoidossa ohjausta tehdä kunnan liikuntapalveluihin (ns. liikunta puheeksi).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvän kunnan järjestämän liikuntaneuvonnan ja -ohjauksen kirjaaminen itsehallintoalueen asiakastietojärjestelmään on mahdollistettava myös liikunta- ja ravintoneuvonnan henkilöstölle.

Kuntien hyvinvoinnin edistämistehtävä ja sen tarvitsemat resurssit edellyttää kannusteiden luomista esim. osana valtiosuusjärjestelmän uudistamista. Hyvinvoinnin edistäminen on kunnille kuuluva tehtävä ja tulevaisuudessa laaja-alaisesti elinvoimaan ja muihin kuntiin jääviin tehtäviin sisältyvä kokonaisuus.

Hyvinvointitiedon integrointi tulee mahdollistaa tulevassa kuntien ja IHA-alueiden yhteistyössä. Tietohallintotehtävien ja yhteistyön organisoinnissa on pystyttävä huomioimaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliset tehtävät ja niiden toiminnalliset ja tietojenkulkuun liittyvät yhteydet sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Keskeisimpiä toimintoja ovat kasvatusta (ml. päivähoito) ja opetustoimi, nuorisotoimi ja liikuntatoimi sekä pelastustoimi. Yhteisen johtamisen tueksi tarvitaan myös kuntien ja itsehallintoalueiden yhteistä hyvinvointitietoa ja asiakkaiden hallintaan tarvittavaa tietoa. Yhteisen tiedon on oltava mahdollisimman ajantasaista, vertailukelpoista (valtakunnallinen, alueellinen tieto), moniulotteista ja – tahoista sekä helposti eri tahojen hyödynnettävissä (digitaalisuus).

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen linjauksen (7.11.2015) mukaisesti jokainen itsehallintoalue toimii sosiaali- ja terveystalvueluiden järjestäjänä. Lailla säädetyt kolmen itsehallintoalueen tulee sopia vaativimpien palvelujen järjestämisestä toisen itsehallintoalueen kanssa. Linjaus on tarpeeton, koska jatkossa yliopistollisia sairaaloita on viisi ja laajan ympärivuorokautisen päivystyksen yksiköitä on 12. Sosiaalipalveluissa ei ole sellaisia vaativia palveluita, joita ei voitaisi itsehallintoalueella yksin järjestää. Käytännössä kaikki itsehallintoalueet (13), joissa ei ole yliopistollista sairaalaa tulevat sopimaan vaativimpien palvelujen yhteistyöstä ja myös itsehallintoalueet, joissa on yliopistosairaala, yliopistosairaaloiden välisestä työnjaosta. Luontevin tapa sopia yhteistyöstä ja työnjaosta on järjestämisspätös kaikkien itsehallintoalueiden osalta. Näin ollen, mikäli itsehallintoalueita on 18, erillinen kolmen itsehallintoalueen lakiin määritelty sopiminen ei ole tarpeellista.

Itsehallintoalueiden ja sosiaali – ja terveystalvueluita järjestävien alueiden määrän pitäisi olla sama. Lisäksi tulee huomioida mahdollisuudet toteuttaa kustannustehokas tuotantorakenne, kielelliset erityispiirteet ja väestön ikärakenne ja sen tuleva kehitys. Alueiden laajuudella ei ole niin suurta merkitystä kuin se, miten rahoitus kanavoidaan. Oulun näkökulmasta ainut kestävä ratkaisu on, että itsehallintoalueiden rahoitus tulee kanavoida valtion kautta ja tasaus toteuttaa valtakunnallisena.

Maakuntien suuret keskuskaupungit ja niitä ympäröivät kaupunkiseudut poikkeavat väestöpohjaltaan, yhdyskuntarakenteeltaan ja monilla muilla tavoin olennaisesti muusta alueesta. Tämän lisäksi Oulun kaupungin rooli maakunnan veturina poikkeaa oleellisesti muista maakuntien keskuskaupungeista. Pohjois-Pohjanmaa on pinta-alaltaan laajempi kuin kuusi eteläistä maakuntaa yhteensä, mutta väestöä maakunnassa on vain kuudesosa ja väestön sairastavuus on korkea.

Elinvoimaisuuden kannalta on olennaista, että kunnat vastaavat yhteistyössä muun muassa elinkeinojen edistämiseen ja työllisyyteen, toisen asteen koulutukseen, maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvistä tehtävistä. Suurten kaupunkien kilpailukyvyyn turvaaminen on myös kansallisen edun mukaista.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut muodostavat keskeisimmän tehtävän ja suurimmat kustannukset itsehallintoalueilla. Lähtökohtaisesti itsehallintoalueiden rahoitus on esitetty tapahtuvan valtion toimesta. Keskustelussa on kuitenkin edelleen esitetty ratkaisuksi myös itsehallintoalueiden verotusoikeutta.

Verotusoikeuden suurin ongelma on itsehallintoalueiden väliset ja sisäiset erot niin kustannuksissa kuin verokertymissäkin. Itsehallintoalueiden välisiä eroja voidaan havainnollistaa vertaamalla kunkin alueen verokertymää alueen sote-kustannuksiin. Kahdeksantoista itsehallintoalueen mallissa korkeimmat veroprosentit ilman valtionosuutta olisivat lähes kaksinkertaiset alhaisimpiin verrattuna.

Itsehallintoalueen valtionosuudella ei kyettä muuttamaan alueen sisäisistä eroista johtuvaa kustannusten (=verorasituksen) kohdentumista. Väestörakenteeltaan ikääntyvien ja korkean sairastavuuden kunnissa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat korkeat ja vastaavasti verotulojen kertymä on pääsääntöisesti alhainen. Tämä johtaisi käytännössä sote-alueen sisäisen rahoitusvastuun kohdentumiseen Oulun seudun kuntien veronmaksajiin.

Mikäli Pohjois-Pohjanmaan itsehallintoalue saisi esimerkiksi 43 prosentin valtionosuuden, olisi itsehallintoaluevero noin 14 prosenttia, joka yhdessä kunnallisveron kanssa nostaisi oululaisen veronmaksajan verorasituksen noin 24 prosenttiin. Itsehallintoalueiden rahoitus tulee kanavoida valtion kautta ja tasaus toteuttaa valtakunnallisena.

Omaisuus, henkilöstö ja tukipalvelut itsehallintoalueilla

Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille perustetaan niiden omistuksessa olevat, yhteiset valtakunnalliset toimitilapalvelut, henkilöstö-, talous- ja tietohallinto- ja ICT – palvelut, tutkimuksen koordinaatiopalvelut ja mahdolliset yhteiset laiteinfrastruktuuripalvelut.

Henkilöstö ja tukipalvelut

Oulun kaupungilla on noin 3300 sosiaali- ja terveydenhuollossa työskentelevää henkilöä ja noin 1200 tukipalveluissa työskentelevää henkilöä. Kuntien ja itsehallintoalueiden kannalta on erittäin keskeistä, miten ja millä ehdoin (esim. palkkaharmonisointi, eläkevastuiden siirtyminen) sekä itse sote-palveluita tuottava henkilökunta että tukipalveluita tuottava henkilöstö siirtyy itsehallintoalueille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ydintehtävissä työskentelevien osalta esitys henkilöstön siirtymisestä itsehallintoalueille on perusteltua. Tukipalveluhenkilöstön osalta tilanne on huomattavasti monimutkaisempi. Tukipalveluista vastaava henkilöstö toimii tällä hetkellä osin kaupungin inhouse-yhtiöissä, liikelaitoksissa ja peruskunnassa.

Kuva 2 Tukipalveluita tuotetaan tällä hetkellä useassa eri organisaatiossa.

Itsehallintoalueita organisoitaessa on järkevää tarkastella, saataisiinko toimintaa tehostettua yhtiöittämällä (in house) joitain toimintoja palvelemaan tulevan itsehallintoalueen ja kaupungin sekä muiden kuntien tarpeita. Lainsäädännöllä tulee mahdollistaa kuntien ja itsehallintoalueiden yhteisesti omistamat in house -yhtiöt. Muutoin tuloksena on sekä itsehallintoalueen että kuntien kannalta epätarkoituksenmukainen ja kallis palvelurakenne.

Digitalisaatio

Sote-uudistuksen tuottavuus- ja tehokkuushyödyt perustuvat pitkälle digitalisaation hyödyntämiseen palveluissa. Uudistus edellyttää tietojärjestelmien harmonisoinnin ja tietojen liikkuvuuden varmistamisen, mikä edistää strategisten tavoitteiden toteutumista (mm. valinnanvapaus, yhdenvertaiset ja asiakaslähtöiset palvelut, terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen). Tietojen liikkuvuus tulee ratkaista kansallisella tasolla yhteentoimivuuden varmistamiseksi myös muiden kuin julkisten palvelutuottajien osalta.

Digitaalisissa palveluissa tavoitteena tulee olla kansalliset ratkaisut, joiden kehittämisessä tukeudutaan alueellisten osaamiskeskittymien yhteistyöhön. Alueellisen toiminnan ja kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaiset ICT-ratkaisut tulee jatkossakin toteuttaa alueilla lähellä toimijoita ja varsinaista palvelutoimintaa. Uudistuksessa on huomioitava sekä itsehallintoalueiden että kuntien kyvykyys ja yhteistyö järjestää ICT-ratkaisut tehokkaasti sekä varmistaa kaikkien osapuolien valmiudet kehittää toimintojaan tehokkaasti myös tulevaisuudessa.

Uudistuksen mittakaava on valtava, johon liittyy paljon riskejä ja haasteita (mm. aikataulut, resurssit, kustannukset). Tästä syystä valtakunnallisten palvelukeskusten valmistelussa on hyödynnettävä kuntatoimijoiden osaamista. Pohjois-Suomessa on luotu hyvät edellytykset kokonaisvaltaiselle valmistelutyölle. Alueen tietohallintoyhteistyömallissa on edustettuina alueen keskeiset kuntatoimijat.

Kansallisten ja alueellisten ICT-ratkaisujen rakentamistyö tulee käynnistää mahdollisimman pian, jotta itsehallintoalueilla on valmiudet käynnistää toimintansa aikataulun puitteissa. Oulu ja Pohjois-Pohjanmaa ovat valmiita jakamaan olemassa olevaa asiantuntemusta sekä rakentamaan valtion kanssa uudistuksen edellyttämiä ICT-ratkaisuja ja valtakunnallisia palvelukeskuksia.

Omaisuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen käytössä olevien kiinteistöjen arvo on noin 10 miljardia. Mikäli

kunnilta ja kuntayhtymiltä siirretään kiinteistöjä tai muuta omaisuutta itsehallintoalueille tai niitä palveleville muille organisaatioille, tulee siirron tapahtua käypiin arvoihin. Eräiden tukipalveluiden (esim. tuotantokeittiöt) osalta on järkevää sallia itsehallintoalueen ja kuntien yhteisomistus ja –käyttö.